

працює 31,6% українських фінтех-компаній, компанії, що займаються інфраструктурними рішеннями складають 19,3%, у напрямку кредитування задіяно 14% компаній [2].

Варто відмітити, що розвитку українських fintech-компанії сприяє ціла низка державних ініціатив, наприклад прийняття “цифрової стратегії України 2020”, запровадження електронного підпису, використання цифрового документообігу, введення у використання Bank ID і Mobile ID.

Українські fintech-компанії більшою мірою займаються здійсненням грошових переказів та кредитуванням, а також управлінням фінансами, маркетплейсами, інфраструктурою, блокчейном, телекомунікаціями, медіа та іншим.

1. Fintech – актуальні тенденції на найближчі 3 роки / Evris Law Firm LLC. URL: <https://evris.law/uk/stattja-fintech/> (дата звернення 15.04.2019).

2. Що таке Fintech та які його перспективи на ринку фінпослуг України / Колективне ділове медіа “Бізнес”. URL: <https://business.ua/finansy/item/4251-shcho-take-fintech-ta-iaki-ioho-perspektyvy-na-ryнку-finposluh-ukrainy> (дата звернення 15.04.2019).

Максименко А.О.

к.соц.н.

ДУ «Інститут регіональних досліджень ім. М.І. Долішнього НАН України»

АНАЛІЗ ПОКАЗНИКІВ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТА ПОЗИЦІЇ УКРАЇНИ У СВІТОВИХ РЕЙТИНГАХ

У світі існують різні індекси та рейтинги, що вимірюють ступінь розвитку країн за рівнем їх конкурентоспроможності та інвестиційної привабливості. Найбільш відомим є Індекс глобальної конкурентоспроможності (Global Competitiveness Index) [4], Світовий рейтинг цифрової конкурентоспроможності (The IMD World Digital Competitiveness Ranking) [2], Всесвітній індекс конкурентоспроможності знань (World Knowledge Competitiveness Index) [4], Індекс економічної свободи (The Index of Economic Freedom) [5], Індекс легкості ведення бізнесу (Doing business) [1].

Усі вищевказані індекси складаються з численних показників, які, своєю чергою, у загальному вигляді можна згрупувати у такі блоки:

Інституційне середовище та законодавче забезпечення (показники оцінки законодавчого забезпечення, ефективність діяльності правоохоронних органів, рівень корупції, прозорість державного управління та регуляторної політики тощо).

Інфраструктурні показники (покриття дорогами, електропостачання, транспортне сполучення та зв'язок, доступність різних видів транспорту).

Макроекономічні індикатори (рівень інфляції, державний борг, рівень безробіття, обсяги внутрішнього валового продукту ін.)

Показники освіти, навчання, підвищення кваліфікації (змінні щодо якості початкової, середньої освіти; навчання працівників; кількість випускників; співвідношення учнів та вчителів; наявність спеціалізованих наукових та навчальних сервісів, видатки на освіту; кількість наукових працівників тощо).

Показники охорони здоров'я (захворюваність на туберкульоз, дитяча смертність, очікувана тривалість життя тощо).

Індикатори технологічності або інформаційно-технологічної інтегрованості (показники впровадження електронного врядування, кількість користувачів планшетами, смартфонами, мобільним зв'язком, покриття мережею Інтернет, бездротовий Інтернет-зв'язок, протидія піратству та кібер захист).

Показники інновацій (кількість наукових розробок, витрати на науково-дослідну діяльність, кількість стартапів, інвестиції в телекомунікації, кооперація між науковими установами та бізнесом у сфері НДР, зареєстровані патенти, гранти на викокотехнологічні розробки та ін.)

Ринок праці (показники зайнятості у різних сферах. Тут варто зазначити, що є показники, що стосуються гендерної рівності, а саме: частка жінок у робочій силі, кількість жінок із вищою освітою, кількість жінок-науковців).

Розвиток фінансового ринку (інвестиційні ризики, банківські та фінансові послуги, венчурний капітал тощо).

Показники функціонування ринку товарів, розмір ринку.

Зрілість бізнес середовища (Business sophistication). Вимірюється рівнем залученості малого і середнього бізнесу у інноваційну кооперацію у найбільш розвинутих галузях. Відповідно до методології Індексу глобальної конкурентоспроможності зрілість бізнес середовища/рівень розвитку бізнесу визначається через два взаємопов'язаних елементи: якість загальної бізнес-мережі в країні та якість операцій та стратегій окремих фірм. Ці чинники вагомі для країн які знаходяться на вищих щаблях розвитку. Також до цього компоненту належить Value chain breadth (Поширеність ланцюга вартості). І визначається цей показник оцінкою на скільки країна представлена у ланцюгах вартості.

З року в рік позиція України у світових рейтингах коливається, проте стрімких змін у сторону покращення чи погіршення не спостерігається. Зокрема, за Індексом глобальної конкурентоспроможності позиція України колівалася між 85 та 83 місцями із 137 країн (рис. 1).

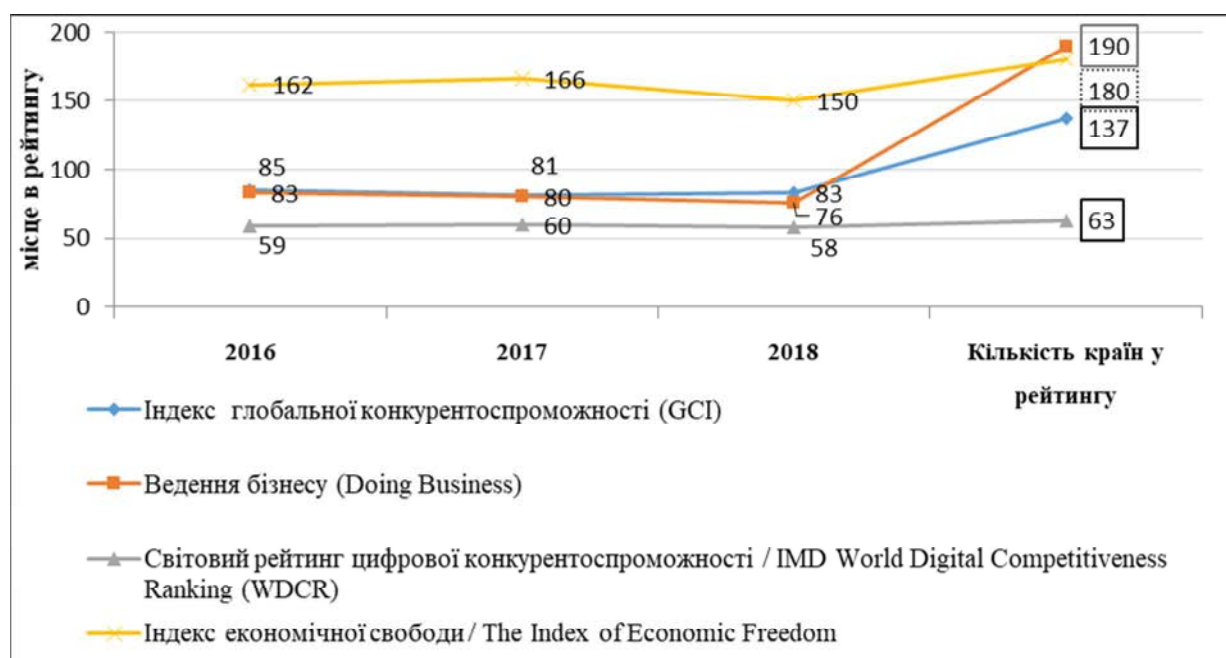

Рис. 1. Позиція України у світових рейтингах у 2016-2018 рр. [1-5]

Найгірші показники були за Макроекономічне середовище, Розвиток фінансового ринку та Інституції (110 місце і нижче). Своєю чергою за компонентами оцінки людського капіталу Україна мала високі оцінки, зокрема за показник «Освіта та навички» посідала 46 місце. За Індексом легкості ведення бізнесу Україна посідала 76 місце із 190 країн у 2018 р. Найгіршими рейтинговими показниками є вирішення проблем неплатоспроможності (149 місце з-поміж 190 країн) та міжнародна торгівля (119 місце). За такими показниками, як «Отримання дозволу на будівництво» (35 позиція) та «Сплата податків» (43 позиція) відбулися суттєві покращення. У світовому рейтингу цифрової конкурентоспроможності Україна посідала 58-60 місце із 63 країн. А за Індексом економічної свободи у 2016-2017 рр. Україна належала до групи «repressed», проте у 2018-2019 рр. відбулося покращення та перміщення до групи «mostly unfree». Хоча в цілому у 2018 році Україна була майже останньою із 44 країн Європи (за нею тільки Білорусія, Росія).

1. Doing business 2018. A World Bank Group Flagship Report. 312 P. URL: <http://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB2018-Full-Report.pdf>.

2. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2017. P. 180. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2017/world_digital_competitiveness_yearbook_2017.pdf.
3. Huggins R., Izushi H., Davies W., Shougui L. World Knowledge Competitiveness Index 2008 Centre for International Competitiveness Cardiff School of Management University of Wales Institute. URL: https://research.aston.ac.uk/portal/files/3601627/World_knowledge_competitiveness_index_2008.pdf.
4. The Global Competitiveness Report 2018. URL: <http://reports.weforum.org/global-competitiveness-report-2018/> (Last accessed 03.03.2019).
5. 2019 Index of economic freedom: Ukraine. URL: <https://www.heritage.org/index/country/ukraine>.

Maksymovych Sergii

CERGE-EI, Czech Republic

Abramishvili Zurab

Tbilisi State University, International School of Economics, Georgia

Appleman William

CERGE-EI, Czech Republic

PARENTAL GENDER PREFERENCE IN EUROPE: GENDER BIAS OR DIFFERENTIAL COSTS?

This paper aims to test between alternative explanations of the preference for the gender of children at birth. We measure the preference for the gender of children at birth as the difference in parity-three progression ratios between families with first-born daughters and sons (this procedure is called the parity-three progression test). If families with first-born daughters in a given country are less likely to have three children than families with first-born sons, we conclude that there is the daughter preference in this country because parents with daughters do not want to progress to higher parities for having sons. Seen in this way, the gender preference might have negative socio-economic consequences as has been argued in the literature in the context of developing [6; 8] and advanced economies [2; 4]. The right policy needed to mitigate these negative consequences depends on the causes behind the observed parental behavior. In our paper we, first, elicit the gender preferences across European countries and, then, test for alternative hypothesis on causes behind the observed preferences.

At start, we find that the population of 32 considered European countries on average exhibits the daughter preference. But, the extent of this preference differs across countries. The two possible causes of the gender preference, as Dahl and Moretti [3], Lundberg [7] or Ben-Porath and Welch [1] argue, are the parental gender bias and different costs of raising sons and daughters. The parental gender bias towards some gender is defined as higher utility received by parents from children of that gender or possessing characteristics exclusive to that gender. In this case, bearing a child of a preferred gender decreases the chance of having the next child because parents are already content with that child. In the case when costs of raising sons and daughters differ, bearing a child of a “more costly” gender decreases the chance of having the next child because parents lack resources for that. If the parental gender bias holds, parents having children of a preferred gender should spend more on household public goods. That is because their marriage is more stable since with a more preferred child it generates higher surplus. If the differential cost hypothesis holds, parents having children of a more costly gender should buy more children goods and less on household public goods and personal consumption. The association between the firstborn’s gender effect on the number of children and on the availability of different categories of goods in the household supports the cost difference explanation.

In our analysis we used the EU-SILC data from years 2004-2015. Our OLS estimates of the parity-three progression ratios and gender gaps in children’s material conditions are based on the gender of the first-born which renders them causal estimates because the gender of the firstborn is arguably random [7]. Also, we instrument (2SLS) the number of children in the